Dialysekatheter

Dagelijkse zorg

KUNSTNIERAFDELING

MARIA MIDDELARES

GezondheidsZorg met een Ziel

Inhoud

1 Algemene informatie 5
1.1 Wat is een dialysekatheter? 5
1.2 Plaatsen van een dialysekatheter 6
1.3 Het katheterverband 6
1.4 Controle van het katheterverband 7
2 Belangrijke aandachtspunten 8
2.1 Hygiëne en dagelijkse zorg 8
2.2 Zelfzorg van een dialysekatheter 8
2.3 Mogelijke complicaties 9
3 Aandachtspunten bij opname in het ziekenhuis 11
4 Tot slot 12
5 Telefoonnummers en e-mailadressen 13

Mevrouw, mijnheer

U heeft een nierfunctievervangende behandeling nodig. Uw behandelende arts heeft met u besproken dat er bij u een dialysekatheter geplaatst wordt als toegangsweg tot de bloedbaan. Dit is noodzakelijk om te kunnen dialyseren.

Correct omgaan met deze katheter is noodzakelijk om een langdurig gebruik mogelijk te maken en bijkomende verwikkelingen te voorkomen. Belangrijk is ervoor te zorgen dat er geen infectie of beschadiging van de katheter optreedt.

Niet enkel uzelf heeft nood aan praktische informatie maar ook uw partner, familie, thuisverpleegkundige, verzorgende, huisarts, moet hiermee weten om te gaan. Daarom is het belangrijk dat ook zij deze brochure eens doornemen.

Deze brochure bevat naast algemene informatie ook praktische tips voor de dagelijkse zorg en richtlijnen om juist te handelen bij specifieke problemen.

Aarzel echter nooit om contact op te nemen met onze afdeling indien u vragen heeft of als er zich problemen zouden voordoen.

Het nefrologisch team

Dr. M. De Vleeschouwer
Dr. P. Bernaert
Dr. H. Hannon
Dr. A. Deman
Dr. M. Schurgers

Verpleegkundigen
Medewerkers sociale dienst
Diëtiste

1 Algemene informatie

1.1 Wat is een dialysekatheter?

Een dialysekatheter is een kunststof buisje dat in een groot bloedvat wordt geplaatst. Deze katheter kan als tijdelijke toegangsweg tot de bloedbaan geplaatst worden bv. in afwachting dat een arterio-veneuze fistel bruikbaar is of als permanente (=blijvende) toegangsweg indien geen AV-fistel kan geplaatst worden.
De permanente dialysekatheter heeft een onderhuidse cuff of ballonnetje om het vastgroeien te bevorderen en opstijgende infectie (= ontsteking) te voorkomen.
De eerste weken na het plaatsen is de permanente katheter aan de huid vastgehecht met hechtingsdraad. Op die manier kan de katheter niet bewegen, en krijgt de cuff de kans om vast te groeien.
De arts bepaalt welke soort dialysekatheter voor u het meest geschikt is en de beste resultaten zal geven.

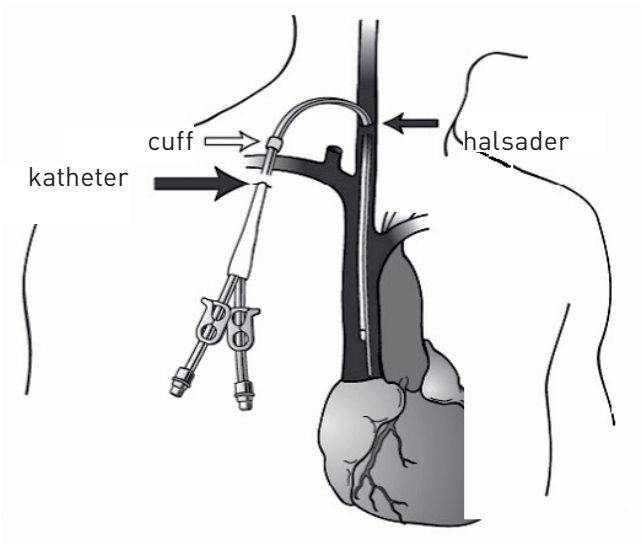

1.2 Plaatsen van een dialysekatheter

De tijdelijke dialysekatheter wordt onder lokale verdoving geplaatst door de nefroloog. Dit gebeurt meestal ter hoogte van de veneuze halsbloedvaten of vene onder het sleutelbeen, dan spreekt men respectievelijk over een jugularis- of een subclaviakatheter. Ook de bloedvaten in de liesplooi kunnen hiervoor gebruikt worden, dit noemt men een femoraliskatheter.
Het plaatsen van een tijdelijke dialysekatheter gebeurt meestal op de hemodialyseafdeling zelf, terwijl het plaatsen van een permanente dialysekatheter zowel op de hemodialyseafdeling zelf als op de afdeling radiologie als op het operatiekwartier kan gebeuren.
Een permanente dialysekatheter wordt zowel onder lokale verdoving en sedatie als onder lichte algemene verdoving geplaatst door de nefroloog of de vaatchirurg.

1.3 Het katheterverband

Wanneer u voor uw dialysebehandeling op de hemodialyseafdeling bent, zullen de dialyseverpleegkundigen en de artsen bijzondere aandacht schenken aan de dialysekatheter om infecties te voorkomen.

Het verband wordt steriel aangebracht en mag enkel door de dialyseverpleegkundigen verzorgd worden. Dit wordt wekelijks gedaan of frequenter volgens noodzaak.

Het verband wordt zo aangelegd dat de katheter niet achteruit kan komen én beschermd is tegen invloeden van buitenaf.

Het katheterverband bestaat uit een gedeelte dat de insteekplaats van de katheter afdekt (foto 1) en een gedeelte waarbij het katheteruiteinde ingepakt is (foto 2).

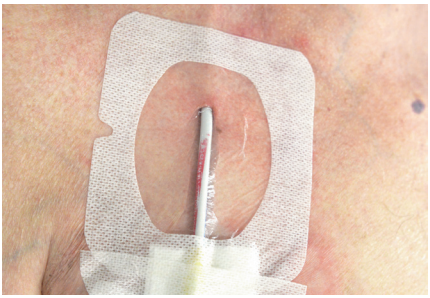

Foto 1

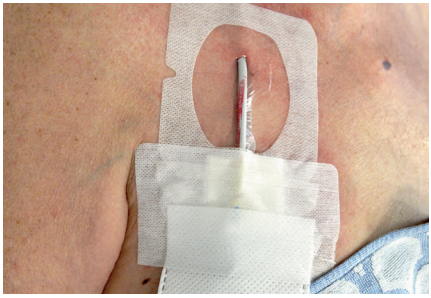

Foto 2

Wanneer er niet wordt gedialyseerd, moeten de klemmen op de dialysekatheter steeds gesloten blijven en de afsluitdopjes steeds ter plaatse.

Alleen het personeel van de hemodialyseafdeling mag uw katheter gebruiken om bloedafnames te verrichten of om medicatie of vocht toe te dienen.

1.4 Controle van het verband

Het verband rond het katheteruiteinde wordt elke dialyse losgemaakt zodat de katheter kan aangesloten worden aan de bloedlijnen van het dialysetoestel.
Het verband op de insteekplaats van de katheter wordt gewoonlijk één keer per week vervangen door de dialyseverpleegkundigen tenzij het irritatie veroorzaakt, losgekomen of bevuild is.

Controleer zelf ook dagelijks uw verband uitwendig op vuil, etter of bloed. Een bevuild verband kan wijzen op een beginnende infectie. Het is van belang om dit zo snel mogelijk op te merken en door te geven aan de dialyseverpleegkundigen of de nefroloog.

2 Belangrijke aandachtspunten

2.1 Hygiëne en dagelijkse zorg

Het is belangrijk dat u persoonlijk, ook buiten de hemodialyseafdeling, bijzondere zorg draagt voor uw dialysekatheter. Daardoor zorgt u rechtstreeks voor uw gezondheid.

U moet er tevens op letten dat u gemakkelijke kledij draagt op de dag van uw dialysebehandeling. De kledij moet voorzien zijn van een wijde halsuitsnijding of knoopjes. Zo kunnen de verpleegkundigen uw katheter beter hanteren en kan het verband gemakkelijker vervangen worden.
Zorg ervoor dat het katheterverband goed kleeft en steeds droog en proper blijft.
Als u zich wenst te douchen is het noodzakelijk dat de katheter afgedekt wordt met een plastiekverband. Indien uw katheterverband nat geworden is, moet het zo snel mogelijk vervangen worden. U moet daarvoor naar de hemodialyseafdeling komen.

Na een douchebeurt moet steeds tijdens de daarop volgende dialysebehandeling uw dialysekatheter verzorgd worden.

2.2 Zelfzorg van een dialysekatheter

Let er op dat er niet aan de dialysekatheter getrokken wordt tijdens uw dagelijkse bezigheden of tijdens het aan- en uitkleden.
Als u voelt dat uw kledij ergens hapert: trek er dan niet aan, u zou uw katheter kunnen lostrekken.

Indien u merkt dat de katheter niet meer is bedekt door een katheterverband of tekens van infectie vertoont, neem dan contact op met het hemodialysecentrum.
Mogelijke tekens van infectie zijn: koorts, rillingen, roodheid, warm aanvoelen, pijngevoeligheid en aanwezigheid van vocht of etter ter hoogte van de katheter.

2.3 Mogelijke complicaties

2.3.1 Het verband zit niet comfortabel

Door een slechte bevestiging van het verband of door een andere houding aan te nemen kan het katheterverband gaan trekken.
Maak het verband zeker niet los of tracht het niet zelf te herkleven.
Meld dit ongemak aan de dialyseverpleegkundige bij uw eerstvolgende dialysebehandeling of kom langs op de hemodialyseafdeling om uw verband te vernieuwen. De verpleegkundigen zullen het nodige doen om dit probleem in de toekomst te voorkomen.

2.3.2 Het verband geeft aanleiding tot jeuk

Door een overgevoeligheid op de lijmstoffen van het verband of door transpireren kan er jeuk of irritatie ontstaan. Vermijd krabben ter hoogte van het verband. Dit maakt de irritatie enkel erger. Maak het verband zeker niet los of tracht het niet zelf te herkleven. Meld dit ongemak aan de dialyseverpleegkundige bij uw eerstvolgende dialysebehandeling.
Zij zullen een antiallergisch verband aanbrengen om dit probleem in de toekomst te voorkomen.

2.3.3 U heeft pijn

Pijn ter hoogte van de insteekplaats van de dialysekatheter kan wijzen op een infectie. Neem zo snel mogelijk contact op met de dialyseafdeling. Zij zullen u de nodige richtlijnen verstrekken.

Pijn in de arm aan de zijde waar de dialysekatheter geplaatst is, eventueel met zwelling, kan veroorzaakt worden door een probleem met de doorbloeding. Neem zo snel mogelijk contact op met de dialyseafdeling. Zij zullen u de nodige richtlijnen verstrekken.

2.3.4 Het verband is losgekomen

Er is kans op infectie en achteruitschuiven van de dialysekatheter.
Kleef het verband voorlopig vast en neem zo snel mogelijk contact op met de dialyseafdeling.

2.3.5 De katheter is achteruitgeschoven

Door slechte bevestiging of door plotse abnormale bewegingen kan het katheterverband loskomen en de dialysekatheter achteruitschuiven.

Hanteer de katheter zo voorzichtig mogelijk. Terugschuiven van de katheter in het lichaam moet altijd vermeden worden.
Kleef de dialysekatheter in zijn huidige positie vast op de huid.
Neem zo snel mogelijk contact op met de dialyseafdeling. Zij zullen u de nodige richtlijnen verstrekken.
Indien nodig zal de arts een andere dialysekatheter plaatsen.

2.3.6 De katheter is er volledig uit

Het bloedvat waarin de katheter zat, moet dichtgedrukt worden om een bloeding te voorkomen. Leg u onmiddellijk in platte ruglig neer.
Druk gedurende 15 minuten met een steriel doekje of een huishoudelijk propere doek op de insteekplaats van de katheter.
Als het bloeden gestopt is, ontsmet u de insteekplaats en kleeft u een (steriele) pleister op de insteekplaats.
Neem zo snel mogelijk contact op met de dialyseafdeling, uw huisarts of thuisverpleegkundige. Zij zullen u de nodige richtlijnen verstrekken.
Indien nodig zal de arts een andere dialysekatheter plaatsen.

2.3.7 Het verband is bevuild of nat

Door transpiratie, morsen of tijdens het wassen kan het verband vochtig worden. Er moet altijd vermeden worden dat het verband echt doornat wordt. Een nat verband vergroot de kans op infectie. Neem zo snel mogelijk contact op met de dialyseafdeling. Zij zullen u de nodige richtlijnen verstrekken. Indien nodig zal de arts een andere dialysekatheter plaatsen.

Een bevuild verband met etter, vuil of wondvocht is uitwendig merkbaar. Indien u ook pijn of koorts heeft, kan dit op een ontsteking wijzen.
Dit moet zo snel mogelijk onderzocht worden. Neem zo snel mogelijk contact op met de dialyseafdeling. Zij zullen u de nodige richtlijnen verstrekken.

2.3.8 Het verband is bebloed

Een klein droog plekje bloed is geen probleem.
Dit kan gerust zo blijven tot de volgende dialyse.

Een grote hoeveelheid bloed kan wijzen op:

- een los katheterstuk,
- een lekke katheter,
- een verschoven katheter.

Druk in dit geval stevig op het verband met een steriele of een huishoudelijk propere doek. Leg u onmiddellijk in platte ruglig neer.

Neem zo snel mogelijk contact op met de dialyseafdeling, uw huisarts, uw thuisverpleegkundige of een ziekenwagen. Laat u naar de dialyseafdeling brengen om de oorzaak van het bloeden op te sporen en het verband te verversen.

3 Aandachtspunten bij opname

Een geplande of onverwachtse opname in een ziekenhuis is altijd een ingrijpende gebeurtenis. Bij dialysepatiënten moet hieraan evenwel extra aandacht geschonken worden. Het is belangrijk dat de dialysebehandeling ten allen tijde kan worden voortgezet.
Daarom moet u of uw familie bij uw opname in een ziekenhuis steeds aan de verpleegkundige melden dat u een dialysekatheter heeft en dat u dus op regelmatige tijdstippen gedialyseerd moet worden.
Het is ook van belang om te melden dat uw katheter enkel voor dialyse gebruikt mag worden en niet voor andere doeleinden.
Bij twijfel moet uw nefroloog hierover bevraagd worden.

Laat de afdeling waar u verblijft, contact opnemen met de dialyseafdeling. Beide afdelingen zullen de nodige regelingen en afspraken voor u maken.

4 Tot slot

Met deze brochure hebben wij u specifieke informatie over uw dialysekatheter willen verschaffen.
Aarzel niet om contact op te nemen met de dialyseafdeling indien u problemen ondervindt met uw katheter.

Ook indien u nog vragen heeft, mag u steeds contact opnemen met uw nefroloog of met de verpleegkundigen.
Zij zullen u graag verder helpen met al uw vragen.

Het nefrologisch team

Dr. M. De Vleeschouwer
Dr. P. Bernaert
Dr. H. Hannon
Dr. A. Deman
Dr. M. Schurgers

Verpleegkundigen
Medewerkers sociale dienst
Diëtiste

5 Telefoonnummers en e-mailadressen

Algemeen nummer	09 246 46 46
Dienst Nefrologie	
Maria Middelares	09 246 95 50
Nefrologie.Secretariaat@azmmsj.be	
CAD (Low-care)	
Medisch Centrum Maria Middelares Gentbrugge	09 246 95 91
St. Vincentiusziekenhuis Deinze	09 387 74 30
Sociale Dienst	09 246 27 18
socialedienst.nefrologie@azmmsj.be	09 246 27 22
Diëtiste	
Mevr. Kint	09 246 93 39
mieke.kint@azmmsj.be	

Notities

1069 - 2.0

MARIA MIDDELARES

Volg ons ook op:

Buitenring Sint-Denijs 30 – 9000 Gent
Tel.: 09 246 46 46 - Fax: 09 246 96 59 – info@azmmsj.be – www.mariamiddelares.be